

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um landshöfuðlénið .is
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	7. júní 2019.

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni

Í dag er ekki að finna heildstæða löggjöf um landshöfuðlénið .is eða önnur höfuðlén (e. top level domain). Þá er hvergi minnst á lén í íslenskri löggjöf, hvorki í fjarskiptalögum nr. 81/2003 né öðrum sérlögum er varða netið með einhverjum hætti. Landshöfuðlénum er útdeilt til allra ríkja og vísa til landfræðilegs uppruna. Landshöfuðlén eru ávallt tveggja stafa og byggja á ISO 3166-1 staðlinum.

Upphaflega var það svo að hið opinbera hafði yfirráð yfir landshöfuðléninu .is og hafði áhrif á þróun þess í gegnum Hafrannsóknarstofnun og Rannsóknarstofnun Háskóla Íslands, (RHÍ), og síðar Samtök um upplýsinganet rannsóknaraðila á Íslandi, (SURIS). Árið 1987 þurfti að taka til skoðunar hver ætti að sjá um að skrá landshöfuðlénið .is. og samkvæmt samskiptum við *Internet Corporation for Assigned Name and Numbers, (ICANN)*, var fallist á að fela Háskóla Íslands að skrá lénið .is hinn 25. nóvember 1987. Í framhaldinu var SURIS stofnað en það starfaði í skjóli Háskóla Íslands og sá um skráningu lénsins .is. ISNIC var stofnað árið 1995 til að halda utan um rekstur á íslenska hluta Internetsins (ISnet). ISNIC var reist á grunni SURIS og *Icelandic Unix Users Group, (ICEUUG)*, sem höfðu rekið ISnet frá því það var sett á laggirnar árið 1986. Á kjörtímabilinu 1999 - 2003 var hlutur ríkisins í ISNIC seldur og þar með var aðkoma íslenskra stjórnvalda að stjórnun og rekstur landshöfuðlénsins .is. færð yfir til einkaaðila.

Eins og framkvæmd lénamála er háttað hér á landi er aðeins eitt fyrirtæki, ISNIC hf., sem sinnir skráningu léna undir landshöfuðléninu .is samkvæmt heimild frá ICANN í Bandaríkjunum. Á árunum 2010 - 2012 voru lögð fram þrjú frumvörp um landshöfuðlénið .is. Frumvörpin náðu ekki fram að ganga en með þeim átti gera starfsemi ISNIC háða starfsleyfi.

Í þeim áformum sem hér eru lögð fram er lagt til að samið verði nýtt frumvarp um landshöfuðlénið .is og að settar verði skýrar lágmarksreglur um skráningu léna undir landshöfuðléninu .is. Líta verður á landshöfuðlénið .is sem mikilvægan innvið fyrir íslenskt samfélag og því verður að telja bæði tímabært og nauðsynlegt að sett verði lágmarks lagaumgjörð um skráningarstofu landshöfuðlénsins .is.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Með frumvarpinu er lagt til að settar verði skýrar lágmarksreglur um skráningu léna undir landshöfuðléninu.is og skráningarstofu þess.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Hér á landi er ekki að finna heildstæða löggjöf um landshöfuðlénið .is. Þá er hvergi minnst á lén í íslenskri löggjöf. Í dag byggir framkvæmdin á reglum sem ISNIC hf. hefur sett. Með tilliti til öryggissjónarmiða, neytendaverndar og þess að .is hefur áhrif á ímynd Íslands út á við þá þykir nauðsynlegt að setja í lög helstu reglur er varða landshöfuðlénið og skráningu léna undir því. |

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki

Í fjarskiptaáætlun fyrir árin 2019-2023 undir málaflokki tvö um markmið um örugg fjarskipti kemur fram að eitt af þeim verkefnum sem stefnt sé að til að ná fram öruggum fjarskiptum sé að sett verði lög um íslenska landshöfuðlénið .is. Sjá tillögur samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra til þingsályktunar um fimm ára fjarskiptaáætlun fyrir árin 2019-2023 (þskj. 544 – 403. mál) og til þingsályktunar um stefnu í fjarskiptum fyrir árin 2019-2033 (þskj. 545 – 404. mál), sem nú hefur verið samþykkt af Alþingi.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Markmið með frumvarpinu er að setja skýrar reglur um skráningu léna undir landshöfuðlélinu .is og mæla fyrir um almenna heimild til að starfrækja skráningarstofu í því augnamiði að bæta öryggi, gæta að jafnræði og auka traust. Þá er gert ráð fyrir að mæla fyrir um úrlausn deilumála. Loks er markmið með frumvarpinu að koma á fót vettvangi fyrir ólíka aðila, svo sem stjórnvöld, tæknisérfræðinga, notenda internetsins, fyrirtækja og internetsamfélagið, til að hittast og ræða um lénamál á Íslandi og framþróun internetsins. Gert er ráð fyrir því að settur verði á fót fagråd um lénamál með fyrirmynd í regluverki Evrópusambandsins um .eu lénið.

C. Leiðir

1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það?

Ef ekki eru settar lágmarksreglur um landshöfuðlénið .is verður framkvæmdin áfram aðeins byggð á reglum sem núverandi skráningarstofa hefur sett. Landshöfuðlénið .is hefur áhrif á vörumerkið Ísland enda hefur það beina skírskotun til Íslands og ímyndar þess útávið og innávið í samfélagslegu samhengi. Með því að gera starfsemi skráningarstofu háða opinberu eftirliti er jafnframt stuðlað að auknu öryggi og trausti í notkun íslenska hluta internetsins og því að .is haldi áfram að vera traust lén. Þá ber að geta þess að flest nágrannaríki okkar hafa sett lagaumgjörð um landshöfuðlén sín og skráningu léna undir þeim.

2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið.

Ekki kom annað til greina en lagasetning.

3. Mögulegar leiðir við lagasetningu.

Lagt er til að sett verða ný heildarlög um landshöfuðlénið .is. Ekki þótti fýsilegt að bæta við ákvæðum t.d. í fjarskiptalög um efni þetta enda er um tvo ólíka hluti að ræða.

Við ritun frumvarpsins verður skoðað hvaða leiðir hafi verið farnar í nágrannríkjum okkar og litið til norrænnar löggjafar til samanburðar. Þá verður ný löggjöf ESB um .EU lénið einnig höfð til hliðsjónar.

D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?

1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni.

Með frumvarpi því sem áform þessi fjalla um er stefnt að því að lögfesta helstu reglur sem gilda eigi um skráningu léna undir landshöfuðlélinu .is, auk þess að setja reglur um skráningarstofu þess. Auk þess verður gert ráð fyrir skýrum reglum um úrlausn deilumála. Að lokum verður lagt til að settur verði á fót fagråd um lénamál. Á grundvelli öryggissjónarmiða og neytendaverndar þykir nauðsynlegt að þessar reglur verði lögfestar.

2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott.

Á þessu stigi liggur ekki fyrir hvort frumvarpið leiði til þess að gera þurfi breytingar á annarri löggjöf.

E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar

1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga?

Áformin hafa ekki áhrif á stjórnarskrá. Markmiðið með frumvarpinu er þó að auka þátttöku hins opinbera í eftirfylgni lénamála á alþjóðavísu.

2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu?

Frumvarpið hefur áhrif á skráningastofu landshöfuðlensins .is og þá þjónustu sem félagið veitir. Ætlunin er ekki sú að gera regluverkið fyrir skráningarstofuna íþyngjandi eða setja á óparfa kvaðir á starfsemi skráningastofu heldur að setja einfalt og skilvirkt regluverk um landshöfuðlénið .is.

3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til?

Taka þarf mið af nýrri reglugerð ESB um samstarf eftirlitsstjórnvalda er varðar neytendavernd sem samþykkt var árið 2017. Til stendur að innleiða efni hennar á 150. löggjafarþingi en þar er komið inná neytendavernd varðandi lénamál. Auk þess þarf mögulega að gæta að lögum um netöryggi en frumvarp þar um er til umfjöllunar á Alþingi. |

F. Samráð

1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar?

Frumvarpið varðar skráningastofu landshöfuðlensins .is, Internet á Íslandi (ISNIC hf.) en félagið fer með rekstur landshöfuðlensins .is í dag. Auk þess getur frumvarpið haft áhrif á skráningaraðila landshöfuðlensins. Frumvarpið mun þá hafa áhrif á neytendur og réttihafa léna.

2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta?

Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið fer með málefni neytenda. Þá fer Neytendastofa með eftirlit með lögum nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu og hefur á þeim grunni tekið ákvarðanir um afskráningu léna/breyttri notkun á lénum. Samráð verður því átt við þessa aðila.

3. Samráð sem þegar hefur farið fram.

Í vinnslu þessara áforma hefur verið haft samráð við núverandi skráningarstofu landshöfuðlensins .is, ISNIC, atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið, Neytendastofu og Póst- og fjarskiptastofnun.

4. Fyrirhugað samráð.

Áform um lagasetningu og fyrirhugað frumvarp til laga verða birt til kynningar og athugasemda í Samráðsgátt Stjórnarráðsins. Áframhaldandi samráð við hagsmunaaðila, sbr. hér að framan, er einnig ráðgert. |

G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er

1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal |

H. Næstu skref, innleiðing

1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmíðina?

Já.

2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar?

Gert verður ráð fyrir aðlögunartíma við gildistöku frumvarpsins. Ekki liggur fyrir hve langur sá aðlögunartími verður en haft verður samráð við helstu hagsmunaaðila við þá ákvörðun.

3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur?

Markvisst samráð við núverandi skráningarstofu landshöfuðlensins .is, Póst- og fjarskiptastofnun og aðra sem málið varðar.

4. Mælikvarðar á árangur og útkomu.

Ekki liggur fyrir á þessu stigi hvernig árangur verður metinn en reikna má með að með auknu samráði svo sem líst er hér að ofan muni veita stjórnvöldum tæki til að meta árangur lagasetningar.

5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur?

Með því að setja ný heildarlög um landshöfuðlénið .is ættu almenningur, stjórnvöld, hagsmunaaðilar o.fl. að geta komið sjónarmiðum sínum á framfæri með skipulögðum hætti. Fagráð um lénamál mun þá gera samráð betra og það auðveldara að meta árangur af löggjöfinni.

I. Annað

| |

J. Fylgiskjöl

1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað
2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum |